

 **Escape Rooms
for Green
Entrepreneurship**

Medfinansieret af
Den Europæiske Union

Indholdsfortegnelse

<u>Introduktion</u>	3-4
<u>Del 1: Introduktion til grønt entrepreneurskab</u>	4-15
<u>Hvad betyder grønt entrepreneurskab?</u>	5-6
<u>Værktøjer og rammer for grøn forretning</u>	6-14
<u>Del 2: Praktiske anvendelser – Spilbaseret læring for Grøn Entrepreneurship</u>	15-53
<u>Metode 1: Problemløsning og kritisk tænkning</u>	15-20
<u>Metode 2: Fortællingsbaseret læring</u>	21-31
<u>Metode 3: Samarbejds- og rollebaseret leg</u>	32-37
<u>Metode 4: Flerniveaufaser & lagdelte udfordringer</u>	38-42
<u>Metode 5: Praktisk interaktion & digitale værktøjer</u>	43-50
<u>Metode 6: Refleksion og opsamling</u>	51-53
<u>Konklusion</u>	54
<u>Referencer</u>	55-56

Introduktion

Denne guide til undervisere giver en samlet tilgang til at bruge spilbaseret læring som et værktøj til at introducere og udforske grøn iværksætteri med unge mennesker. Ved at fremme et interaktivt læringsmiljø giver den studerende mulighed for at udvikle iværksætterkompetencer, bæredygtighedsbevidsthed og innovativ tænkning – fx gennem teambaserede spil, simulationer og rollespil. I takt med at verden bevæger sig mod en grønnere økonomi, bliver det mere og mere essentielt at forstå bæredygtige forretningsmodeller. Gennem engagerende spilbaseret læring kan studerende fordybe sig i miljømæssige udfordringer og forretningskoncepter og samtidig styrke deres kreativitet, problemløsningsevner og samarbejdskompetencer.

For at gøre læringen mere relaterbar og virkningsfuld indeholder guiden case-eksempler og virkelighedsnære fortællinger, der viser, hvordan spilsituationer kan kobles til reelle forretningsmæssige og miljømæssige problemstillinger. Den tilbyder desuden trin-for-trin vejledning i, hvordan man designer og gennemfører læringsspil, der på effektiv vis formidler principperne bag grøn iværksætteri. For at spilbaseret læring skal være virkelig virkningsfuld, må undervisere bevæge sig ud over traditionelle undervisningsroller og i stedet arbejde med interaktivitet, samarbejde og et undervisningsfokus centreret omkring bæredygtighed. Denne guide tilbyder praktiske strategier til at understøtte denne tværfaglige tilgang og sikrer, at studerende ikke kun udvikler en iværksættertankegang, men også lærer at tænke kritisk over bæredygtighed og deres rolle i at forme en mere miljøbevidst og ansvarlig fremtid.

Guiden er opdelt i to indbyrdes forbundne dele, som hver især er designet til at støtte undervisere på forskellige måder. Første del lægger fundamentet for grøn iværksætteri og introducerer værktøjer som den bæredygtige business model canvas, regenerative metoder og systemisk tænkning – alt sammen for at give studerende en struktureret ramme at arbejde ud fra.

Anden del bygger videre på dette fundament og tilbyder konkrete ressourcer såsom arbejdsark og workshopscenarier, der hjælper undervisere med at omsætte koncepterne til praksis på en interaktiv og virkningsfuld måde.

Den viser, hvordan spilbaseret læring kan integreres i bæredygtighedsundervisning med fokus på problemløsning, kritisk tænkning, fortællingsdrevet læring, samarbejde og praksisnær interaktion. Undervisere vil stifte bekendtskab med metoder som rollebaseret spil, flerstegsudfordringer og fordybende fortælling – alt sammen med henblik på at engagere studerende i virkelighedsnære scenarier om bæredygtighed og forretning.

Gennem kombinationen af spilbaseret læring og grøn iværksætteri giver denne guide undervisere mulighed for at inspirere den næste generation af forandringsskabere. De unge vil ikke blot tilegne sig essentielle færdigheder inden for iværksætteri og bæredygtighed, men også opnå en dyb forståelse for miljømæssige problemstillinger – og blive rustet til at bidrage meningsfuldt til en grønnere og mere bæredygtig fremtid.

Introduktion til grønt entrepreneurskab

Hvad betyder grønt entrepreneurskab?

Grønt entrepreneurskab sætter bæredygtighed i centrum for forretning. Det handler om at skabe virksomheder, der ikke kun genererer overskud, men også adresserer miljømæssige og sociale udfordringer. I modsætning til traditionelle forretningsmodeller, der fokuserer på kortsigtede gevinster, sigter grønt iværksætteri mod langsigtet effekt – en kombination af økonomisk succes og omsorg for både mennesker og planet.

Grønne iværksættere arbejder på at erstatte skadelige "take-make-dispose"-systemer med løsninger, der reducerer affald, genopretter økosystemer og fremmer cirkulær tænkning. Uanset om det sker gennem bæredygtige produkter, lavemissionsteknologier eller retfærdige forsyningskæder, handler det om at gentænke, hvad det vil sige at skabe værdi i verden i dag.

I mødet med voksende udfordringer som klimaforandringer, tab af biodiversitet og social ulighed, tilbyder grønt iværksætteri et håbefuldt og nødvendigt svar. Disse virksomheder er med til at opbygge stærkere fællesskaber og sunde økosystemer og viser, at profit og samfundsmæssig effekt ikke behøver at være modsætninger – de kan gå hånd i hånd.

Det, der adskiller grønne iværksættere, er deres mindset. De drives af formål, kreativitet og systemisk tænkning. Ofte er de motiveret af en personlig forbindelse til de problemstillinger, de arbejder med. De bevarer nysgerrigheden og modstandskraften og tænker kritisk over, hvordan de kan skabe reel forandring. Empati hjælper dem med at udvikle løsninger, der gavner både mennesker og natur.

Et eksempel er Nzambi Matee, stifter af Gjenge Makers i Kenya, som grundlagde sin virksomhed ud fra frustration over plastforurening i Nairobis gader. Hendes virksomhed omdanner plastaffald til holdbare flisebelægninger og skaber samtidig lokale jobs og miljømæssige forbedringer.

Et andet eksempel er Vinisha Umashankar, en ung innovatør fra Indien, der udviklede en solcelledrevet strygevogn efter at have set, hvordan kulfyrede vogne forurenede hend

Hendes opfindelse bidrager til renere luft og grønnere leveveje. Ligeledes blev Boyan Slat, stifter af The Ocean Cleanup, personligt påvirket af omfanget af plastik i havet, som han så under en dykkertur – det inspirerede ham til at udvikle et af verdens mest ambitiøse oprydningssystemer til havene.

Dette mindset kan udvikles gennem praksisnær læring. Når unge engagerer sig i virkelige projekter, bruger værktøjer som design thinking og systemkortlægning og reflekterer i teams, begynder de at se sig selv som nogen, der faktisk kan gøre en forskel. Denne måde at lære på styrker både kompetencer og selvtillid.

Grønt iværksætteri har desuden potentiale til at inspirere unge til at se sig selv som aktive forandringsagenter. Det skaber forbindelse mellem store globale problemstillinger – som klimaforandringer og social ulighed – og konkrete lokale handlinger. Ved at arbejde med virkelighedsnære bæredygtighedsudfordringer får unge erfaring med, hvordan iværksættertænkning giver dem mulighed for at tage ejerskab, bruge deres kreativitet og skabe en meningsfuld effekt i deres eget lokalsamfund. Denne forbindelse mellem formål og praksis kan være med til at opbygge en generation af innovatører, som ikke blot forstår de globale udfordringer – men som også føler sig rustet til at handle med konkrete, regenerative løsninger.

Værktøjer og rammer for grøn forretning

Sustainable Business Model Canvas

En bæredygtig forretningsmodel er en, der skaber værdi – ikke kun for aktionærer, men også for samfundet og miljøet. Den tager højde for de langsigtede konsekvenser af forretningsbeslutninger og har som mål at skabe systemer, der understøtter økologisk balance, social retfærdighed og økonomisk modstandsdygtighed. I sammenhæng med grønt iværksætteri er bæredygtige forretningsmodeller et centralt element – de former, hvordan en idé bliver til en vedvarende drivkraft for positiv forandring.

Traditionelle forretningsmodeller fokuserer ofte på at maksimere kortsigtet profit uden hensyn til miljøødelæggelse eller sociale konsekvenser. I modsætning hertil er bæredygtige forretningsmodeller bygget op omkring idéen om, at virksom

The Sustainable Business Model Canvas (SBMC) er et praktisk værktøj, der hjælper iværksættere med at designe virksomheder, som både har en positiv effekt og er økonomisk bæredygtige. Det bygger videre på den klassiske Business Model Canvas, men integrerer bæredygtighed i alle dele af modellen. Her er, hvordan hver komponent kan tilgås med et grønt perspektiv:

- Value Proposition: Hvilket miljømæssigt eller socialt problem løser du? Hvordan bidrager din løsning til en bedre verden?
- Customer Segments: Hvem drager fordel af dit arbejde? Indgår der oversete eller marginaliserede målgrupper?
- Channels & Relationships: Hvordan når du dine kunder og minimerer samtidig dit klimaaftryk? Er din kommunikation gennemsigtig og etisk?
- Revenue Streams: Hvordan skaber virksomheden indtjening? Er der mulighed for inkluderende prissætningsmodeller eller geninvestering i sociale/miljømæssige formål?
- Cost Structure: Hvad er de vigtigste omkostninger ved at levere dit produkt eller din service? Er der skjulte miljømæssige eller sociale omkostninger? Kan du reducere eller integrere disse?
- Key Resources & Activities: Hvilke materialer, mennesker og systemer er afgørende? Er de ansvarligt indkøbt og forvaltet med fokus på at minimere skade og maksimere positiv effekt?
- Key Partnerships: Hvem kan hjælpe dig med at opnå større bæredygtighed? Det kan være NGO'er, lokale myndigheder, universiteter eller etiske leverandører.
- Positive Externalities: Hvilke utilsigtede fordele skaber din virksomhed for samfundet eller miljøet? For eksempel grønne jobs eller forbedret biodiversitet.
- Negative Externalities: Hvilken utilsigtet skade kan dine aktiviteter medføre? Fx udledninger fra transport eller digitalt energiforbrug. Hvordan kan disse måles, reduceres eller kompenseres?

Brugen af SBMC hjælper med at tydeliggøre ikke bare, hvordan en virksomhed fungerer, men også hvordan den bidrager til en bedre fremtid. Den gør det muligt for iværksættere at tilpasse deres aktiviteter til deres værdier og kommunikere klart med kunder, investorer og samarbejdspartnere om den effekt, de ønsker at skabe.

For eksempel kan en bæredygtig madudbringningstjeneste bruge SBMC til at planlægge alt fra komposterbar emballage og cykelbaseret logistik til inkluderende ansættelsespraksisser og lokalt forankret landbrug. Canvas-modellen kan også fungere som et levende dokument – noget, der udvikler sig i takt med nye erfaringer, eksperimenter og feedback.

Vigtigt er det, at denne tilgang ikke er forbeholdt højteknologiske startups eller store virksomheder. Også små, lokalt forankrede projekter kan bruge den bæredygtige business model canvas til at udvikle løsninger med rødder i det konkrete lokale behov. Faktisk kan det være en fordel for små iværksættere, at de er tæt på deres målgruppe, når det handler om at forstå virkelige behov og skabe meningsfulde løsninger i fællesskab.

Undervisere kan hjælpe studerende med at anvende SBMC ved at omsætte det til en workshop eller gruppeaktivitet. Studerende kan arbejde i teams og udvikle deres egne grønne forretningsidéer, udfylde canvas'en og præsentere deres modeller. Aktiviteten styrker både iværksætter- og bæredygtighedskompetencer som kreativitet, systemisk tænkning, samarbejde og etisk refleksion.

Kort sagt giver bæredygtige forretningsmodeller et fundament for meningsfuld og langsigtet effekt. De hjælper iværksættere med at tænke ud over profit og i retning af regeneration, inklusion og modstandsdygtighed. Med værktøjer som SBMC kan unge forandringsskabere omsætte deres visioner for en bedre verden til virkelige, skalerbare initiativer.

Regenerative tænkning – værktøjer og metoder

Regenerativ tænkning går et skridt videre end bæredygtighed. Hvor bæredygtige praksisser har til formål at minimere skade, søger regenerative tilgange aktivt at genoprette og styrke økosystemer, lokalsamfund og økonomier. I grøn iværksætteri betyder det, at virksomheder ikke blot skal være designet til at "gøre mindre skade", men til faktisk at "gøre mere godt" – og blive en del af levende systemer, der vokser sig stærkere gennem deres indbyrdes samspil.

Kernen i regenerativ tænkning er en grundlæggende forståelse af, at alt hænger sammen. Hver eneste forretningsbeslutning skaber ringe i vandet – økologisk, socialt og økonomisk. Når man flytter fokus fra isolerede problemer til hele systemer, åbner der sig nye muligheder for værdiskabelse. Denne perspektivændring kan understøttes af en række værktøjer og metoder, som hjælper iværksættere med at tænke i kredsløb, relationer og feedback – frem for i lineære processer og adskilte siloer.

Living Systems Mapping

Et af de mest tilgængelige regenerative værktøjer er living systems mapping – kortlægning af levende systemer. Det handler om at visualisere de forskellige relationer, aktører og ressourcer, der interagerer inden for et givent system, hvad enten det er et lokalsamfund, en værdikæde eller en forretningsmodel. Hvor mange traditionelle modeller fokuserer på relationer mellem mennesker og organisationer, udvider living systems maps perspektivet til også at inkludere ikke-menneskelige elementer som jordens sundhed, vandkredsløb og biodiversitet.

For eksempel: En regenerativ gård-til-bord-restaurant kan kortlægge, hvordan madrester returneres til et nærliggende kompostsystem, som understøtter en lokal gård, der dyrker økologiske råvarer til restaurantens køkken. Ved at kortlægge dette kredsløb kan iværksætteren styrke partnerskaber, reducere affald og øge robustheden over for forstyrrelser i forsyningskæden.

Sådan kan det bruges i praksis:

Start med at identificere de vigtigste ressourcer (mennesker, materialer, strømme), som din virksomhed er afhængig af. Brug post-its eller tegneværktøjer til at vise, hvordan disse elementer hænger sammen – hvor der skabes eller tapes værdi, og hvor relationer

Biomimik

Biomimik er praksissen med at lære af naturens gennemprøvede strategier for at løse menneskelige udfordringer. I stedet for at forsøge at kontrollere naturen, inviterer biomimik iværksættere til at observere, hvordan levende systemer håndterer energi, genanvender materialer, opbygger modstandskraft og tilpasser sig over tid.

For eksempel:

En virksomhed, der arbejder med bæredygtig emballage, kan studere, hvordan blade beskytter frugter, eller hvordan edderkoppespind skaber styrke med et minimum af materiale. Disse indsigter kan inspirere til nye emballagedesigns, der er komposterbare, ressourceeffektive og holdbare.

Sådan kan det bruges i praksis:

Vælg en design- eller procesudfordring og spørg: Hvordan ville naturen løse det her? Ressourcer som AskNature.org kan give biologiske strategier. Prøv at invitere en biolog med til en designworkshop, eller brug tid på at observere naturlige systemer, der afspejler din virksomheds funktioner.

Cirkulær økonomisk tænkning

Den cirkulære økonomi er en grundlæggende metode i regenerativ forretningsudvikling. Målet er at eliminere affald ved at holde materialer i konstant brug – gennem genbrug, reparation, genanvendelse eller redesign. Men regenerativ cirkularitet går et skridt videre: den handler om at designe produkter og systemer, der ikke blot reducerer skade, men aktivt genopretter økosystemer.

For eksempel:

Et grønt modebrand kan gå fra en lineær produktion til en model, hvor tøjet laves af genanvendte fibre, designes til at kunne skilles ad og indsamles efter brug til ny produktion. De kan endda samarbejde med lokale håndværkere om at upcycle usolgte varer til nye designs.

Sådan kan det bruges i praksis:

Lav en materialeanalyse for at finde ud af, hvor affald opstår. Genovervej produktets livscyklus: Hvordan kan dets værdi for

Eco-Cycle-modellen minder os om, at udvikling ikke er lineær. Den er cyklisk, foranderlig og ofte rodet. Men den er også fuld af muligheder. Hver afslutning skaber plads til noget nyt. Hver forstyrrelse rummer potentiallet for nytænkning.

I en verden, der akut har brug for forandring, er grønt iværksætteri ikke bare en samling løsninger – det er en vej frem. Lad os fortsætte med at støtte dem, der tør bygge det, der endnu ikke findes.

Metode 2: Fortællingsbaseret læring

Metode:

Formålet med denne metode er at hjælpe studerende med at forstå konsekvenserne af klimauretfærdighed og vigtigheden af globalt samarbejde. Gennem en samarbejdsbaseret fortælleform og interaktive beslutningsark forhandler deltagerne og reflekterer undervejs.

Som ledere af to fiktive regioner (Northlandia og Sudelia) navigerer de i klimakriser inspireret af virkeligheden og står over for etiske og strategiske dilemmaer, der former fortællingen – og "fremtiden for deres planet". Denne fortællingsbaserede læringsmetode skaber en stærk følelsesmæssig forbindelse og understøtter langtidshukommelse og dybere forståelse.

JUSTICE

TITEL: Udforskning af klimamæssige uligheder gennem et fortællingsbaseret spil	
Varighed:	80–120 minutter (kan opdeles i 2 sessioner)
Aldersgruppe:	14+ år
Gruppeantal:	10–30 studerende opdelt i to forskellige grupper
Formål:	At skabe bevidsthed om klimarelaterede uligheder og opfordre til handling mod disse uligheder.
Læringsmål:	• At hjælpe deltagerne med at forstå, hvordan klimaforandringer påvirker lande forskelligt • At fremme samarbejde om at finde retfærdige klimaløsninger • At reflektere over virkelige magtstrukturer, retfærdighed og internationalt samarbejde • At overveje og anerkende disse systemers rolle i historiske udledninger og ulighed i velstand
Materialer:	• Printede fortællingskapitler • Deltagerark til beslutningssporing og refleksion (se nedenfor) • Projektor (valgfri – til visuelle elementer og øget fordybelse) • Whiteboard til at holde styr på tid og beslutninger (se bilag)

Whiteboard overblik

Variabel	Startværdi	Nuværende værdi
Tillid	5	X
Ressourcer	5 pr. region	X / X
Global Stabilitet	5	X
Tid	3	X

Hver beslutning i et kapitel lægger til eller trækker fra i point (f.eks. +1 tillid, -2 ressourcer).

Tillid, global stabilitet og tid er fælles variabler.

Ressourcer spores separat for hver region.

NB: Antallet af point i de forskellige variabler kan påvirke spillets forløb.
For eksempel: Hvis tillid overstiger 8 (Tillid > 8), bliver mere samarbejde muligt, og den globale stabilitet forbedres med 2 (+2 global stabilitet).
Hvis tiden når 0 (Tid = 0), er spillet slut.

